

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः
५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

शास्त्री - प्रथमवर्षम् - षष्ठपत्रम् (व्याकरणम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - विषयः -
अध्येतुः नाम - पञ्जीकरणसंख्या -
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनान्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् -
दिनाङ्कः -

प्रिय अध्येता ! भवता/भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य
आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु।
शुभकामनाः॥

दिनांक:

शास्त्री (प्रथमवर्षम्) - षष्ठपत्रम् - (व्याकरणम्)

विषयः - महाभाष्यम् (प्रथमाध्याये प्रथमपादे आदितः चत्वारि आह्निकानि) - 100 अङ्काः ।

टिप्पणी - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति।
अभ्यर्थिभिः एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहिताविस्तृत निर्देशानुसारं देयम्।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing four (4) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः-क

विंशतिः प्रश्नाः समाधेयाः

अङ्काः - 20 X 02 = 40

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five (25) questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. पतञ्जलेः जन्मस्थानं लिखत ।
2. आनुषङ्गिक-प्रयोजनानि कतिविधानि ?
3. 'अ इ उ ण्' इति सूत्रे अकारो विवृतः संवृतो वा ?
4. संज्ञा च परिभाषा इति कारिकां पूरयत ।
5. 'अभिनिविशते सन्मार्गम्' इत्यत्र कर्मकारकं केन सूत्रेण भवति ?
6. ऊह-प्रयोजनस्योदाहरणं लिखत ?
7. संयोगसंज्ञा केन सूत्रेण भवति ?
8. स्पर्शाः कतिविधः ?
9. धर्मनियमस्याशयं किम् ?
10. 'नाऽज्झलौ' इत्यस्य पदविच्छेदं लिखत ।
11. अकारस्यैकत्वे दोषान् वर्णयत।
12. चत्वारि इति कारिकां पूरयत ।
13. व्याकरणाध्ययनस्य साक्षात्प्रयोजनं लिखत ।
14. के पुनः संवृतादयः ?
15. यत्नः कतिविधः नामानि वर्णयत ?
16. सक्तुमिव। इति सूत्रं पूरयत।
17. सवर्णग्राहकं सूत्रं लिखत।

18. संज्ञाधिकारस्य प्रयोजनं लिखत।
19. सिद्धशब्दस्य कः पदार्थः ?
20. अनर्थकवर्णाः के सन्ति ?
21. 'भसंज्ञा' केन सूत्रेण भवति ?
22. 'गुणसंज्ञा' विधायकं सूत्रम् किम् ?
23. तपरकरणस्य किं प्रयोजनम् ?
24. 'न धातुलोप आर्धधातुके' इत्यत्र धातुग्रहणस्य प्रयोजनं लिखत ।
25. उपधायाः गुणविधानं केन सूत्रेण भवति ?

खण्डः—ख

पञ्चप्रश्नाः समाधेयाः

अङ्काः - 05 X 08 = 40

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकप्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains eight (08) questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each questions should be answered in about hundred (100) words.

1. व्याकरणस्य वेदाङ्गत्वं व्याख्यात।
2. महाभाष्यस्य 'अनभिहिते' इति सूत्रस्याशयं स्पष्टयत।
3. 'शब्दं व्याकरणम्' भाष्यानुसारेण विशदयत।
4. 'वर्णोपदेशप्रयोजनम्' व्याख्येयम्।
5. 'अयोगवाहाः' के सन्ति ?
6. 'वृद्धिरादैच्' सूत्रस्याशयं भाष्यदिशा सङ्क्षेपेण वर्णयत।
7. 'इग्रहणस्य प्रयोजनं किमिति' इति व्याख्येयम्।
8. 'किङिति च' इति सूत्रस्याशयं भाष्यदिशा सङ्क्षेपेण वर्णयत।

खण्डः—ग

द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ

अङ्काः - 02 X 10 = 20

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् कौचित् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येकप्रश्नः प्रायः त्रिंशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four (04) questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each questions should be answered in about hundred (300) words.

1. 'शब्दस्वरूपविचारम्' वर्णयत।
2. महाभाष्यस्य प्रतिपादनशैलीं व्याख्यात।

3. वर्णानां सार्थकत्वं निरर्थकत्वं वा उभयत्वं विशदयत।
4. 'तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम्' इति सूत्रं भाष्यानुसारेण विशदयत।

